

تولیدکنندگان، سازمان تعزیرات حکومتی و اتاق‌های اصناف کشور به منظور پیشبرد اهداف مقابله با احتکار، اختفا، گران‌فروشی و قاچاق از دیگر اقدامات دولت در سال ۱۴۰۰ بود.

۸-۱-۱- عملکرد سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

از جمله اقدامات سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در سال ۱۴۰۰، حمایت از تولید و فرآورده‌های داخلی، حمایت از مصرف‌کنندگان در قبال نوسانات قیمت‌های داخلی و خارجی، همکاری با سازمان‌های مربوطه در زمینه صادرات محصولات، شناسایی بازارهای خارجی در جذب تولیدات داخلی، تعیین و اعلام قیمت کالاهایی که دارای نمایندگی انحصاری می‌باشد، بررسی، تعیین، تعدیل و کنترل قیمت انواع خدمات و محصولات تولیدی اعم از کشاورزی، صنعتی و معدنی و بررسی‌های لازم در جهت کنترل قیمت کالاهای وارداتی در سطح عمده‌فروشی و خرده‌فروشی بود.

در سال ۱۴۰۰، تعداد بازرسی‌های انجام شده از واحدهای صنفی توسط بازرسان این سازمان ۳/۳ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۲۴/۲ درصد کاهش نشان می‌دهد. در این سال، تعداد پرونده‌های تشکیل شده برای واحدهای صنفی متخلف ۲۷۴ هزار فقره بود که نسبت

براساس آمار مقدماتی حساب‌های ملی، در سال ۱۴۰۰ ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل از آن معادل ۳/۷ درصد افزایش یافت. در این سال، ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی به قیمت‌های جاری معادل ۸۰۲۰/۶ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال قبل از آن به میزان ۵۹/۰ درصد افزایش نشان می‌دهد.

در سال مورد بررسی، سهم ارزش افزوده بخش بازرگانی داخلی از تولید ناخالص داخلی معادل ۱۲/۳ درصد بود که در مقایسه با سال قبل از آن معادل ۰/۴ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

۸-۱-۸- اقدامات دولت جهت تنظیم بازار داخلی و تامین کالاهای اساسی

در سال ۱۴۰۰، به منظور جلوگیری از هر گونه مشکل در تامین کالاهای اساسی، کارگروه ویژه‌ای جهت تامین کسری کالاهای اساسی توسط دولت تشکیل شد. همچنین، به اصلاح نظام توزیع، کاهش نقش واسطه‌ها، مدیریت بازار و ناهماهنگی میان دستگاه‌های مختلف پرداخته شد. علاوه بر موارد مذکور، بررسی هفتگی نوسانات و رصد روزانه روند تغییرات قیمت یک‌صد قلم کالای منتخب و اتخاذ تصمیمات مقطعی مناسب و هماهنگی با سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۴۰۰

افزایش در مقایسه با سال قبل از آن به حدود ۲۴/۱ هزار تن رسید. واردات گوشت قرمز نیز در سال ۱۴۰۰ با ۴۵/۷ درصد افزایش به ۲۰/۳ هزار تن رسید.

۸-۲- سرمایه‌گذاری دولت

در سال ۱۴۰۰، اعتبارات مصوب تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی برای امور بازرگانی داخلی ذیل برنامه‌های «تنظیم بازار کالاها و خدمات»، «نظارت بر تنظیم بازار داخلی» و «ساماندهی، بهبود تولید و فرآوری برگ سبز چای» به میزان ۳۷/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب سال قبل از آن کاهش چشمگیری داشت.

در این سال، اعتبارات پرداختی بابت برنامه بازار کالاها و خدمات که ۴۸/۲ درصد از کل اعتبارات پرداختی برای امور بازرگانی داخلی را به خود اختصاص داده به ۱۲/۴ میلیارد ریال رسید. میزان تحقق اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در برنامه مزبور ۶۵/۸ درصد ارقام مصوب بود.

جدول ۸-۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی در فصل بازرگانی داخلی

سهم عملکرد(درصد)	درصد تحقق		عملکرد		ارقام مصوب		برنامه	
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹		
۴۸/۲	۹۸/۱	۶۵/۸	۳۸/۴	۱۲/۴	۵۹۱/۱	۱۸/۹	۱۵۳۸/۶	تنظیم بازار کالاها و خدمات
۴۶/۷	۱/۷	۷۳/۱	۸۴/۷	۱۲/۱	۱۰/۰	۱۶/۵	۱۱/۸	نظارت بر تنظیم بازار داخلی
۵/۰	۰/۳	۵۳/۴	۱۰۰/۰	۱/۳	۱/۷	۲/۴	۱/۷	ساماندهی، بهبود تولید و فرآوری برگ سبز چای
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۶۸/۲	۳۸/۸	۲۵/۸	۶۰۲/۸	۳۷/۸	۱۵۵۲/۲	جمع کل

ماخذ: وزارت امور اقتصادی و دارایی، خزانه‌داری کل کشور

سال ۱۳۹۹ به ۲۲۱/۶ هزار میلیارد ریال رسید. در سال مورد بررسی، سهم بخش بازرگانی داخلی از مانده خالص تسهیلات اعطایی نظام بانکی به بخش «بازرگانی، خدمات و متفرقه» و کل بخش‌های اقتصادی به ترتیب ۱۷/۰ و ۸/۶ درصد بود.

بررسی عملکرد بانک‌ها و موسسات اعتباری در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد همانند سال‌های قبل، بیشترین سهم از مانده خالص تسهیلات اعطایی در بخش بازرگانی (۹۲/۵ درصد) متعلق به بخش غیر دولتی بازرگانی داخلی بود.

به سال ۱۳۹۹ به میزان ۲/۶ درصد کاهش نشان می‌دهد. تعداد تخلفات کشف شده از واحدهای صنفی متخلف نیز به ۳۴۵ هزار فقره رسید که نسبت به سال قبل از آن، ۰/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۸-۱- عملکرد سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در بازرسی و کنترل واحدهای صنفی

درصد تغییر	سال		بازرسی(میلیون فقره)
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
-۲۴/۲	۳/۳	۴/۳	پرونده‌های مشکله(هزار فقره)
-۲/۶	۲۷۴	۲۸۱	تخلفات کشف شده(هزار فقره)
-۰/۴	۳۴۵	۳۴۶	رسیدگی به شکایات مردمی(هزار فقره)
۰۰۰	۰۰۰	۱۵۵	

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت

۸-۱-۲- واردات و موجودی انبار گوشت قرمز

براساس آمار شرکت سهامی پشتیبانی امور دام کشور، موجودی انبار گوشت قرمز در پایان سال ۱۴۰۰ با ۲۴۳/۸ درصد

۸-۳- تسهیلات بانکی

در پایان سال ۱۴۰۰، مانده خالص تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی با ۴۵/۳ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۲۹۷۱/۳ هزار میلیارد ریال رسید. همچنین، مانده خالص تسهیلات اعطایی به بخش غیر دولتی بازرگانی داخلی با ۴۳/۳ درصد رشد نسبت به سال قبل از آن به ۲۷۴۹/۷ هزار میلیارد ریال و مانده خالص تسهیلات اعطایی به بخش دولتی بازرگانی داخلی با ۷۷/۵ درصد افزایش نسبت به

جدول ۸-۳- مانده خالص تسهیلات اعطایی بانکها و موسسات اعتباری به بخش بازرگانی داخلی (۱)

سهام (درصد)	درصد تغییر		سال			
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۸	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۴۵/۳	۴۶/۱	۲۹۷۱/۳	۲۰۴۴/۳	۱۳۹۹/۱
۹۲/۵	۹۳/۹	۴۳/۳	۴۵/۴	۲۷۴۹/۷	۱۹۱۹/۴	۱۳۲۰/۴
۷/۵	۶/۱	۷۷/۵	۵۸/۶	۲۲۱/۶	۱۲۴/۸	۷۸/۷

۱- مانده خالص تسهیلات اعطایی، پس از کسر مانده بدهی مشتریان و تسهیلات اعطایی در کلیه سرفصلهای مربوط به مابهالتفاوت نرخ ارز، سود و کارمزد سالهای آینده، وجوه دریافتی مضاربه، حساب مشترک مشارکت مدنی (سهم بانک) و سود و کارمزد معوق، به دست آمده است. در ضمن، مانده تسهیلات اعطایی شامل عقود مشارکت حقوقی و سرمایه‌گذاری مستقیم نیز می‌باشد.

۱۳۹۹ حدود ۶/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. تعداد پرونده‌های اجرایی تشکیل شده در استان تهران نیز ۴۱/۴ هزار فقره بود که نسبت به سال ۱۳۹۹ به میزان ۲/۴ درصد کاهش نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۰، معادل ۱۴۳۱/۹ میلیارد ریال سفته و برات در شهر تهران به فروش رسید که در مقایسه با سال قبل از آن حدود ۷۰/۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. در این سال، میزان سفته و برات واخواست شده با ۸۸/۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل از آن به ۴۴۲۹/۹ میلیارد ریال رسید^(۵).

۸-۵- شرکت‌های تعاونی

بررسی آخرین وضعیت شرکت‌های تعاونی فعال^(۶) در کشور نشان‌دهنده آن است که تا پایان سال ۱۴۰۰، از مجموع ۸۹/۰ هزار شرکت تعاونی فعال، تعداد ۷/۷ هزار شرکت با هدف فعالیت در زمینه تامین نیاز «تولیدکنندگان»، «مصرف‌کنندگان» و «صنوف خدماتی» بودند^(۷) که نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ حدود ۱/۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. مجموع سرمایه ثبت شده شرکت‌های مذکور، ۱۷/۶ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ با افزایش معادل ۰/۵ درصد مواجه بود. میزان اشتغال‌زایی ثبت شده توسط این شرکت‌ها نیز تعداد ۲۷۹ هزار نفر بود که نسبت به سال قبل از آن با ۱/۴ درصد افزایش روبه‌رو شد.

۵- ارزش سفته و برات فروش‌رفته براساس نیم در هزار (فی یا بهای سفته) و ارزش سفته و برات واخواست شده برحسب مبلغ اسمی مندرج در هر برگ (میزان تعهد مالی آن) می‌باشد.

۶- در پایان سال ۱۴۰۰، از مجموع ۲۲۴/۶ هزار شرکت تعاونی ثبت شده در کشور، ۸۹/۰ هزار شرکت فعال بوده و بقیه در وضعیت در دست اجرا (۴۱/۶ هزار شرکت) و غیر فعال (۵۰/۳ هزار شرکت) بوده است.

۷- سایر رشته فعالیت‌های شرکت‌های تعاونی عبارتند از: اعتبار، تولیدی توزیعی، تامین نیاز صنفی، خدمات، صنعت، معدن، عمران، فرش دستباف، کشاورزی، مسکن، حمل و نقل، سهامی عام اتحادیه تعاونی‌های نظارت و هماهنگی و سایر بوده است.

۸-۴- معاملات بازرگانی

مجموع تعداد معاملات ثبت شده در دفترخانه‌های اسناد رسمی کشور در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۸/۷ میلیون فقره بود که نسبت به سال قبل از آن حدود ۸/۰ درصد کاهش داشت. حدود ۵۴/۲ درصد از معاملات مزبور متعلق به معاملات وکالت^(۱) بود که ۳/۲ درصد نسبت به سال ۱۳۹۹ افزایش نشان می‌دهد. تعداد معاملات بیع^(۲) و رهنی^(۳) ثبت شده نیز به ترتیب ۴۰/۱ و ۱۰/۲ درصد کاهش یافت. از مجموع معاملات مذکور، حدود ۲۳/۶ درصد در استان تهران صورت گرفت که نسبت به سال ۱۳۹۹ به میزان ۹/۷ درصد کاهش نشان می‌دهد.

جدول ۸-۴- وضعیت معاملات ثبت شده در دفاتر

درصد تغییر	سال		استاد رسمی کل کشور
	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
جمع معاملات	۱۸۷۴۹/۱	۲۰۲۸۴/۳	-۸/۰
بیع	۳۳۰۱/۹	۵۵۱۲/۶	-۴۰/۱
وکالت	۱۰۱۵۴/۹	۹۸۴۰/۸	۳/۲
رهنی	۵۲۴/۲	۵۸۳/۷	-۱۰/۲
سایر ^(۱)	۴۷۶/۱	۴۴۴۶/۲	۷/۲
پرونده‌های اجرایی	۳۱۰/۹	۲۹۱/۸	۶/۵

ماخذ: سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

۱- شامل معاملات صلح، اجاره، تقسیم‌نامه، اقاله، اقرارنامه، تعهدنامه، رضایت‌نامه و سایر می‌باشد.

در سال مورد بررسی، تعداد پرونده‌های اجرایی^(۴) تشکیل شده در خصوص عدم انجام تعهدات مربوط به معاملات ثبت شده در کل کشور معادل ۳۱۰/۹ هزار فقره بود که در مقایسه با سال

۱- سرفصل وکالت شامل معاملات فروش املاک، فروش خودرو و سایر می‌باشد.
۲- سرفصل بیع شامل معاملات قطعی و معاملات با حق استرداد می‌باشد.
۳- تعداد اسناد مشارکت مدنی بانکها و اسناد فروش اقساطی تحت عنوان رهنی گزارش شده است.
۴- پرونده‌های است که به علت تخلف از انجام تعهدات به اسناد اسناد رسمی در اداره ثبت تشکیل می‌شود.

۸-۶- وضعیت واحدهای صنفی

مطابق آمار مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران، در پایان سال ۱۴۰۰، تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب در سراسر کشور ۲۴۲۲/۶ هزار واحد بود که نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ حدود ۳/۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. از این تعداد واحد صنفی، ۴۹/۵ درصد صنوف توزیعی، ۳۱/۷ درصد صنوف خدماتی و ۱۸/۸ درصد صنوف تولیدی بودند. در پایان سال مورد بررسی، تعداد واحدهای صنفی توزیعی، خدماتی و تولیدی نسبت به پایان سال قبل از آن به ترتیب ۴/۳، ۲/۶ و ۳/۵ درصد افزایش داشت.

جدول ۸-۵- وضعیت شرکتهای تعاونی فعال در حوزه بازرگانی داخلی

درصد تغییر	سال		تعداد شرکت	
	۱۳۹۹	۱۴۰۰		
۱/۵	۰/۱	۷۷۳۲	۷۶۱۵	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۴/۸	۰/۱	۲۰۲۷	۱۹۳۴	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۰/۰	۰/۰	۴۷۳	۴۷۳	تأمین نیاز مصرف‌کنندگان
۰/۵	۰/۱	۵۲۳۲	۵۲۰۸	سرمایه (میلیارد ریال)
۰/۵	۰/۰	۱۷۶۴۹	۱۷۵۶۱	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۱/۲	۰/۰	۳۲۸۳	۳۲۴۵	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۰/۰	۰/۰	۳۷۰۶	۳۷۰۶	تأمین نیاز مصرف‌کنندگان
۰/۵	۰/۰	۱۰۶۶۱	۱۰۶۱۰	اشتغال (هزار نفر)
۱/۴	۰/۰	۲۷۹	۲۷۵	تأمین نیاز تولیدکنندگان
۷/۵	۰/۱	۴۰	۳۸	تأمین نیاز صنوف خدماتی
۰/۰	۰/۰	۶۱	۶۱	تأمین نیاز مصرف‌کنندگان
۰/۵	۰/۰	۱۷۷	۱۷۶	

ماخذ: مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

جدول ۸-۶- تعداد واحدهای صنفی دارای پروانه کسب در کشور

(هزار واحد)

سهم (درصد)	درصد تغییر		پایان سال			کل واحدها
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۳۹۸	
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳/۶	۶/۶	۲۴۲۲/۶	۲۳۳۸/۷	۲۱۹۴/۶
۱۸/۸	۱۸/۹	۳/۵	۶/۳	۴۵۶/۶	۴۴۱/۴	۴۱۵/۴
۴۹/۵	۴۹/۱	۴/۳	۶/۶	۱۱۹۸/۰	۱۱۴۸/۶	۱۰۷۷/۵
۳۱/۷	۳۲/۰	۲/۶	۶/۷	۷۶۸/۰	۷۴۸/۸	۷۰۱/۸

ماخذ: وزارت صنعت، معدن و تجارت، مرکز امور اصناف و بازرگانان ایران